

v z e t í«. Totéž vychází na jevo ze zavedení tak zvaných ohlašovacích listů o převzetí ve smyslu věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1914 strana 567 a také ze slov čl. 347 obch. zák., odstavec první: »Bez odkladu p o d o d á n í zkoumati.« Jest tudíž pro otázku příslušnosti lhotejno, zda a pokud kupující firma část dodaných věcí pozastavila. Ježto také dodání předloženými dvěma přejímacími listy o zboží nákladním jest listinně vykázano, jsou zde všechny předpoklady pro důvod příslušnosti Šu 87 a) j. n., a bylo tudíž námitku místní nepříslušnosti zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Správné a jasné důvody rekursního soudu nebyly vývody dovolacího rekursu vyvráceny, takže se k nim dodává ještě jen tolik: Z doslovu Šu 87 a) j. n. plyne, že podmínkou tohoto sudiště není převzetí bezzávadné, nýbrž jen předání zboží. Zákon nepoužívá slova převzetí sama o sobě, nýbrž mluví o převzetí skutečném (faktickém), totiž o převzetí, po němž teprve kupitel dodané mu zboží zkoumá a po případě za vadné prohlašuje. Aby nebylo o tomto významu slova pochybnosti, vysvětluje je zákon ještě v závorce slovem »Ablieferung«, tedy týmž výrazem, jehož používá ve čl. 347 a 349 obch. zák. pro faktické předání zboží, a podle něhož se řídí lhůty k vytýkání vad a ohlášení nároku ze správy. Z výnosu min. spravedlnosti ze dne 2. června 1914, čís. 43 věst., jehož částečný obsah již napadené usnesení cituje, plyne, že uvedených výrazů bylo užito s rozmyslem za tím účelem, aby bylo jasno, že nezáleží na schválení zboží, nýbrž jenom na jeho předání a dle dalšího obsahu tohoto výnosu platí toto sudiště i v případech, kdy předané zboží bylo neprávem odmítnuto a žaluje se na náhradu škody. Kdyby, jak žalovaná strana dokázati se snaží, sudiště dle Šu 87 a) j. n. mělo platiti jen v případech, kde zboží bylo nejen fakticky převzato, nýbrž i schváleno, byl by tento předpis vůbec bezcenným, neboť schválení zboží, jsouc dle čl. 347 obch. zák. vázáno na zcela krátkou lhůtu, děje se pravidelně mlčky, takové schválení zboží není však možno listinnou dokázati, a přece listinný dukaz o převzetí jest podmínkou tohoto sudiště.

Čís. 2410.

Splniště pro hlavní závazek dodavatele, zboží dodati, jest též splništěm pro jeho vedlejší závazek, vrátiti jistotu.

Byla-li před státním převratem složena jistota ku splnění smlouvy dodací, již uzavřeli příslušníci nyní českoslovenští a jež byla splněna v nynějším Československu, jest jistotu vrátiti v KČ, třebas byla tehdy složena u hlavní pokladny dodavatele ve Vídni.

(Rozh. ze dne 21. března 1923, Rv I 1056/22.)

V roce 1917 uzavřela žalující tuzemská dřevařská společnost se žalovaným velkostatkářem, jehož ústřední pokladna byla ve Vídni, smlouvu

o dodávání dříví z jeho panství v Týništi nad Orlicí, a složila jistotu 120.000 K. Proti žalobě na vrácení jistoty 120.000 Kč nabízel se žalovaný vrátiti 120.000 K rak. Procesní soud první stolice uznal dle žaloby, o d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Jest nesporno, že smluveným místem plnění pro složení jistoty byla ústřední pokladna žalovaného ve Vídni, která však přijala jistotu na účet lesního úřadu v Týništi n. Orł. O tom, kde jistota má býti vrácena, smlouva dodací ustanovení nemá a žalovaný ani netvrdí, že místo plnění ku vrácení jistoty bylo smluveno. Tolik je jisto, že jistota nemůže býti vrácena ústřední pokladnou žalovaného ve Vídni, poněvadž dnem 1. července 1919 přesídlila do Častolovic. Měla-li by ústřední pokladna žalovaného vrátiti jistotu, mohla by tak učiniti jenom v Častolovicích, to tím více, že tam přijímala platy, stranou žalující konané, v korunách československých, jmenovitě též dne 28. února 1920, nikoliv nepatrný doplatek 88.185 K 02 h, ačkoli dle smlouvy dodací měly splátky za dříví býti odváděny do ústřední pokladny žalovaného ve Vídni. V těchto skutečnostech zračí se vůle obou stran, že platy, které měly dříve býti konány u ústřední pokladny ve Vídni, mají se po jejím přesídlení do Čech konati v Čestolovicích. Tuto srovnalou vůli stran nelze ovšem beze všeho předpokládati i při platech, které má konati žalovaný žalobkyni, to však vede opět jen k důsledku, že mezi stranami místo plnění ohledně vrácení jistoty nebylo smluveno a že je třeba sáhnouti k dalším vykládacím pravidlům, jež obsahuje § 905 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely. Přihlédne-li se k povaze a účelu celého právního jednání, zvláště pak k tomu, že místem plnění smlouvy dodavací pro žalovaného bylo Týniště n. Orł., že také jistota byla složena na účet lesního úřadu tamtéž, důlužno dospěti k úsudku, že jistota má býti vrácena týmž lesním úřadem a že jest místo plnění v Týništi n. Orł. K témuž výsledku se dospěje, hledí-li se k sídlu podniku žalovaného, se kterým sporný závazek žalovaného souvisí. Jak zjištěno smlouvou ze dne 2. ledna 1917, byla dodací smlouva ujednána mezi Františkem S-em na straně jedné a mezi lesní správou panství Týniště-Častolovice na straně druhé. Předmětem dodávky bylo dříví z revíru Týniště. Ve smyslu §u 905 obč. zák. přichází tu tedy v úvahu sídlo lesní správy v Týništi n. Orł. jako místo splnění pro vrácení jistoty a nezáleží na tom, že žalovaný měl v době uzavření smlouvy své bydliště také mimo hranice nynějšího státu Československého. Zákonný pojem »geschäftliches Unternehmen« hodí se zcela dobře na prodej dříví z revírů panství v Týništi n. Orł. lesním úřadem tamtéž, byť i prodej ten nebyl na straně žalovaného obchodem ve smyslu zákona obchodního. Je-li tudíž místo plnění pro vrácení jistoty ve smyslu zákona v Čechách, je tím také odůvodněno vrácení jistoty v korunách československých (§ 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n.). Stanovisko toto hově také zásadě slušnosti, neboť, neodmítal-li žalovaný platy, konané stranou žalující po okolkování peněz v korunách československých, ačkoli byly splatny ve Vídni, nemůže odpírati ani vrácení jistoty v korunách československých, když Vídeň nebyla smluvním splništěm ohledně vrácení jistoty, a má k tomu tím méně důvodu, uváží-li, že strana žalující byla dle smlouvy oprávněna vpočítati si jistotu do výše 100.000 K do nedoplatku kupní ceny

88.185 K 02 h, který při konečném vyúčtování k dobru žalovaného vybýval. Zákon ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. nepřichází v tomto sporu v úvahu. Vždyť žalovaný ani netvrdí, že jistotu na účet lesního úřadu v Týništi n. Orl. v lednu 1917 složenou ponechal až do roku 1919 ve Vídni a, i kdyby jí nebyl včas do území republiky Československé převedl, nesl by škodu z toho vzniklou jako vlastník jistoty (§ 1311 obč. zák.). Žalovaný byl jako vlastník oprávněn jistoty hned po jejím složení pro sebe použít jako jiných hotovostí vlastních, máje pouze obligační povinnost vrátiti týž obnos, jakmile účel, pro který jistota byla složena, pomine. Učinil-li tak, neutrpí vyplacením jistoty v korunách československých žádné škody, neboť tyto koruny nemají ani té hodnoty, jakou měly koruny rakousko-uherské v roce 1917.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde o to, ve které měně má žalovaný vrátiti 120.000 K jistoty, kterou v roce 1917 ve Vídni přijal, zda v bývalé měně rak.-uherské či v měně československé. Obě nižší stolice rozhodly, že v měně československé a to z toho důvodu, že místem plnění ohledně vrácení jistoty je tuzemsko, nanejvýš Týniště n. Orl. Dle názoru odvolacího soudu je Týniště n. Orl. splništěm proto, že toto splniště odpovídá povaze a účelu právního jednání mezi stranami a mimo to v Týništi n. Orl. je sídlo podniku, totiž lesní správy žalovaného a jde o právní jednání, které vzniklo při provozování lesního hospodářství na panství Týniště n. Orl. (§ 905 odstavec první obč. zák.). Dovolání, vytýkajíc rozsudku odvolacího soudu nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), napadá stanovisko tohoto rozsudku potud, pokud Týniště n. Orl. je pokládáno za splniště pro vrácení jistoty z důvodu, že je sídlem podniku, při jehož provozování k zjednání jistoty došlo. V tomto ohledu jest dovolateli přisvědčiti. Tento případ jest posuzovati, nikoli jak učinil napadený rozsudek a činí také dovolatel, dle občanského zákona, nýbrž dle zákona obchodního. Žalující strana jest tak, jako byli její předchudci, obchodníkem, na její straně jde o obchod a proto (čl. 277 obch. zák.) jest na sporné právní jednání použiti ustanovení čtvrté knihy obchodního zákona. Podle čl. 324 tohoto zákona jest podpůrným splništěm u obchodních jednání sídlo o b c h o d n í h o p o d n í k u. Není pochyby, že lesní hospodářství není o b c h o d n í m podnikem a proto Týniště n. Orl. jako sídlo lesní správy žalovaného založiti splniště v tomto případě nemůže. Než, odpadne-li Týniště n. Orl. jako místo plnění pro vrácení jistoty, pokud bylo za ně pokládáno z uvedeného právě důvodu, zůstává splništěm z druhého v napadeném rozsudku přijatého důvodu, totiž vzhledem k povaze a účelu právního jednání. Dovolání, pokud běže odvolací rozsudek Týniště n. Orl. za místo plnění z tohoto důvodu, se odmlčuje, neuvádí, že by ani z toho důvodu Týniště n. Orl. splništěm nebylo, a protože tedy dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci v tom směru proveden není, bylo již proto Týniště n. Orl. jako místo plnění ponechati. Ostatně ale odvolací soud uznal správně Týniště n. Orl. za splniště vzhledem k povaze právního jednání, o němž jde. Toto místo bylo podle smlouvy místem plnění pro

hlavní závazek žalovaného, totiž pro dodání koupeného dříví, proto je také místem plnění ohledně vedlejšího závazku, totiž vrácení jistoty. V tom jest odvolacímu soudu přisvědčiti. Doložiti jest, že žalovaný je povinen vrátiti jistotu v československé měně i bez ohledu, kde je splniště pro tento jeho závazek. Při otázce měny přichází totiž dle ustanovení čl. 336 odstavec první obch. zák. místo plnění v úvahu teprve, jsou-li pochybnosti, v jaké měně jest plniti. V tomto případě pochybností v tomto směru býti nemůže. Strany, sjednávající v roce 1917 smlouvu o dodání dříví a složení jistoty, určily placení v tehdejší měně tuzemské. Jest bezpečně míti za to, že nebylo v úmyslu stran, aby placení se stalo někdy v jiné než měně tuzemské. Vždyť obě strany bydlily v tuzemsku, byly tuzemci a předmět, o který smlouva byla dojednána, dříví, bylo v tuzemsku. Byla-li Vídeň určena za místo plnění pro kupitele dříví, stalo se tak, že Vídeň byla v tuzemsku a že žalovaný měl tam svou ústřední pokladnu a ponejvíce tam bydlil. Na změnu tehdejšího tuzemska nebylo pomyšlení. Z toho však plyne, že nyní, když tuzemskem je pro obě strany Československo, když zde obě strany bydlí, žalovaný má též svou ústřední pokladnu, že, má-li placení se konati tak, jak bylo zamýšleno (čl. 278 a 279 obch. zák.), to jest v měně tuzemské, musí se tak díti v měně československé. Že tomu tak jest, uznaly již obě strany, když šlo o placení dříví. Žalující strana platila dříví v československých korunách a žalovaný toto placení přijal. Dlužno proto také jistotu vrátiti v měně československé, neboť to je měna tuzemská a na tu strany při smlouvě jediné myslyly.

Čís. 2411.

Tím, že ústní kupní smlouva nebyla celým obsahem pojata do písemné smlouvy kupní, nestala se ještě neplatnou jako smlouva na oko.

(Rozh. ze dne 21. března 1923, Rv I 1062/22.)

Žalobci smluvili ústně se žalovaným, že mu přenechají své nemovitosti za úplatu 800 K, za právo, hospodařiti na nemovitostech do libosti, a za právo na výměnek po předání nemovitostí. Dle písemné smlouvy, u notáře dne 27. ledna 1919 sepsané, prodali žalobci žalovanému nemovitosti za 800 K. Žalobu na prohlášení smlouvy ze dne 27. ledna 1919 za neplatnou procešní soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl mimo jiné z těchto důvodů: Uváživ celý skutkový děj v tomto sporu zjištěný dospěl soud odvolací k závěru, že písemná smlouva trhová ze dne 27. ledna 1919 neodpovídala pravé vůli stran potud, že trhová cena 800 K nebyla celou úplatou za postoupené nemovitosti, nýbrž že srovnalá vůle stran se zračila v předchozí ústní úmluvě na nádraží ujednané, podle které si žalobci vymínili, že budou na postoupených nemovitostech hospodařiti do své libosti a že si, až nemovitosti žalovanému skutečně předají, udělají výměnek. Protože ve smlouvě písemné za souhlasu a vědomí obou stran pravá jejich vůle nedošla výrazu a byla v ní zamlčena další cena postupní, jež by odpovídala vymíněnému právu hospodaření a ceně budoucího výměnku, jest